

Täysistunto

Keskiviikko 6.9.2017 klo 14.03—16.53

28. Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Kanadan välillä tehdyn strategisen kumppanuussopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 90/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 28. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskustelu

15.57 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Käsillä oleva EU:n ja Kanadan laaja kumppanuussopimus sisältää paljon hyviä asioita mutta myös ongelmia. Ongelmana on sen kytkös EU:n ja Kanadan väliseen CETA-kauppasopimukseen. CETA-sopimusta ei ole vielä käsitelty eikä hyväksytty, CETA-sopimus tulee myöhemmin tänne parlamentin käsittelyyn. Tämä strategia kytkeytyy CETAan ja viittaa CETAan hyväksyttynä asiana, vaikka se ei sitä vielä ole. Onkin ongelmallista käsitellä näitä asioita erikseen ja hyväksyä tämä asiakirja CETA-viittauksineen ennen kuin CETA-sopimusta on eduskunnalle edes annettu. Tämän sopimuksen artiklassa 10 — hallituksen esityksen sivulla 20 — kohdassa 1 todetaan: "Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen keskinäisen kauppansa ja keskinäisten investointiensa kestävää kasvua ja kehitystä yhteisen etunsa mukaisesti, kuten laaja-alaisessa talous- ja kauppasopimuksessa määrätään." Eli tässä on suora viittaus CETA-sopimukseen ja sen sitovuuteen, vaikka itse CETA-sopimusta ei ole vielä eduskunnalle annettu.

CETA-sopimus investointisuojiineen on niin merkittävä, että se on käsiteltävä kansallisissa parlamenteissa eikä sitä voida pelkällä EU-käsittelyllä hyväksyä, joten se on tulossa eduskuntaan myöhemmin. CETA tulee todennäköisesti vaatimaan myös perustuslaillisen tarkastelun.

CETA-sopimus ei ole lainkaan ongelmaton. Esimerkiksi Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen sosiaali-, terveys- ja kestävä kehityksen asioiden komitea on ilmaissut siitä huolensa: "CETA tuo voimaan ylikansallisille sijoittajayhtiöille uusia valtuuksia haastaa EU:n jäsenmaita rangaistavaksi sääntämistään yritysten voittoihin vaikuttavista laeista, jotka on säädetty suojelemaan kansalaisten terveyttä, ympäristöä tai työntekijöiden oikeuksia. CETAn säännökset rajoittaisivat kansanedustuslaitoksille kuuluvia lainsäädännöllisiä valtuuksia tavalla, jota ei voi hyväksyä." Tämä siis Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen komitean tekstiä. On siis ongelmallista, jos Suomi tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 82/2017 vp

män nyt käsiteltävänä olevan sopimuksen myötä sitoutuu toimimaan CETAn mukaisesti, vaikka CETAA ei ole vielä edes eduskunnassa päästy käsittelemään.

Toivoisinkin, että valiokuntakäsittelyn aikana pohditaan, voidaanko näitä asioita käsitellä erikseen vai tulisiko ne käsitellä yhtä aikaa, tai jos tämä strateginen kumppanuussopimus käsitellään CETAsta erillisenä asiana, niin silloin pohdinta tulee laajentaa koskemaan koko CETA-sopimuksen hyväksyttävyyttä.

16.00 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tämä niin sanottu SPA-sopimus on laaja-alainen yhteistyösopimus, joka sisältää määrittelyt yhteistyön sekä vuoropuhelun muodoista. Sopimuksessa käsitellään useita sektoreita suhteellisen yleisellä tasolla. Sopimus heijasteleekin Euroopan unionin ja Kanadan yhteisiä arvoja, ja siinä sovitaan yhteistyöstä muun muassa kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta, ihmisoikeuksien edistämistä, kestävästä kehityksestä, oikeudellista yhteistyötä ja poliittista vuoropuhelua koskien.

Sopimus sisältää myös Euroopan unionin ulkopoliitiikan kannalta keskeisiä velvoitteita, muun muassa yleiset sitoumukset ihmisoikeuksista, demokratian periaatteista Euroopassa ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisesta, joukkotuhoaseiden leviämisen estämisestä sekä terrorismin torjunnasta. Nämä kaikki ovat ajankohtaisia ja tärkeitä asioita, joita meidän kannattaa edistää muiden valtioiden kanssa. Mutta kuten edustaja Sarkkinen tuossa puheessaan viittasi, niin näiden kannatettavien tavoitteiden ohella vireillä on samaan aikaan myös paljon puhuttu Euroopan unionin ja Kanadan välinen vapaakauppasopimus CETA. Siihen liittyy aika paljon epäluuloja. Esimerkiksi Euroopan parlamentissa vihreät ovat kannattaneet tätä SPA-sopimusta mutta suhtautuneet hyvinkin kriittisesti CETA-sopimuksen arvioihin. Toisaalta on muistettava, mitä Euroopan neuvoston parlamentaarisessa yleiskokouksessa on todettu, eli kun vapaakauppasopimuksia käsitellään, niin niitä tulisi käsitellä laajasti niin, että esimerkiksi ihmisoikeudet eivät niiden vuoksi vaarannu, ympäristöstä puhumattakaan.

Tämä SPA-sopimus ei siis ole CETA-sopimus, mutta asiat liittyvät kiinteästi toisiinsa. Koska CETA on tulossa ymmärtääkseni nyt syyskaudella eduskuntaankin, minun mielestäni olisi varsin perusteltua käsitellä näitä asioita yhdessä. Tämä yhteistyösopimus ja CETA kannattaa käsitellä mahdollisimman samanaikaisesti ja mahdollisimman laajasti. Toivoisin, että myös perustuslakivaliokunta ottaisi asiaan perusteellisesti kantaa. Tämä mahdollistaisi sen, että emme vahingossa tämän SPA-sopimuksen myötä tulisi lukinneeksi kantojamme sellaisiin asioihin, jotka liittyvät CETA-sopimukseen ja jotka varmasti edellyttävät suurta poliittista harkintaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.